

Materiał ćwiczeniowy dla nauczycieli języka polskiego. Wypracowanie do oceny

Wypracowanie zamieszczone w materiale zostało napisane przez ucznia na temat egzaminacyjny opublikowany w [Informatorze o egzaminie maturalnym z języka polskiego jako przedmiotu obowiązkowego \(część ustna oraz część pisemna na poziomie podstawowym\) od roku szkolnego 2022/2023](#).

Wypracowanie zostało ocenione we wszystkich kryteriach.

Temat

Człowiek – zmagający się z losem samotnik poszukujący swojej drogi życiowej.

W pracy odwołaj się do:

- wybranej lektury obowiązkowej
- sensu wiersza *Do Samotności* Adama Mickiewicza
- wybranych kontekstów.

Adam Mickiewicz

Do samotności

Samotności! do ciebie biegę jak do wody
Z codziennych życia upałów;
Z jakąż rozkoszą padam w jasne, czyste chłody
Twych niezgłębionych kryształów.

Nurzam się i wybijam w myślach nad myślami,
Igram z nimi jak z falami:
Aż ostygły, znużony, złożę moje zwłoki –
Choć na chwilę – w sen głęboki.

Tyś mój żywioł: ach, za cóż te jasnych wód szyby
Studzą mi serce, zmysły zaciemniają mrokiem,
I za cóż znowu muszę, na kształt ptaka-ryby,
Wyrywać się w powietrze, słońca szukać okiem?

I bez oddechu w górze, bez ciepła na dole,
Równie jestem wygnanecem w oboim żywiole¹.

Adam Mickiewicz, *Do samotności*, [w:] tegoż, *Wybór poezyj*, Wrocław 1997.

¹ W oboim żywiole – w obu żywiołach.

Błędy rzeczowe, błędy w kompozycji			Błędy językowe (w tym stylistyczne), ortograficzne i interpunkcyjne
	01	Nieodłącznym elementem natury ludzkiej jest poszukiwanie	
sp.	02	własnej drogi życiowej. Na przestrzeni dziejów artyści często	
sp.	03	poruszali w swoich utworach problemy ludzi zmagających się	
	04	z przeciwnościami losu. ☹ Zadaniem każdego człowieka	
	05	powinno być dążenie do rozwoju i pragnienie zmian. ☹	
	06	Samotność w literaturze jest bardzo popularnym tematem.	
sp.	07	Pisarze, korzystając ze złożoności tematu samotności, pokazują	
	08	tajemnice ludzkiej psychiki. ☹ Oprócz różnic w samym sposobie	
	09	poszukiwania własnej życiowej ścieżki da się odczuć różnice	jęz.
	10	w przekonaniach i wartościach. Jedni odczuwają samotność,	
sp.	11	ponieważ nie potrafią nawiązać relacji z innymi, nie potrafią	
	12	odnaleźć prawdziwej miłości. Inni żyją w zniewolonym kraju	
sp.	13	i czują, że nikt nie popiera ich buntu. ☹ Osoby, które są	
	14	indywidualistami✓ często są nierozumiane przez społeczeństwo.	√int.
sp.	15	Szukają celu, który mógłby przyświecać im w życiu.	
	16	Sonet „Do samotności” autorstwa Adama Mickiewicza jest	
	17	przykładem dzieła, w którym samotność odgrywa znaczącą rolę.	
	18	Utwór rozpoczyna się od apostrofy. Autor porównuje samotność	
	19	do wody. Upał jest symbolem życia w społeczeństwie, od	
	20	którego podmiot liryczny pragnie odpocząć. Dostrzega zalety	
	21	spędzania czasu sam na sam. Samotność jest dla niego tak	
	22	ważna w życiu jak woda, uszczęśliwia go, daje mu wytchnienie.	
	23	Autor wprowadza tu kontekst społeczny. Podmiot ceni	
	24	przebywanie wśród ludzi, jednakże to samotność dostarcza mu	
	25	nowych sił do działania. W utworze zauważalne są również	
	26	sprzeczności. W pewnym momencie samotność zaczyna	
	27	negatywnie wpływać na podmiot liryczny – nudzi go. Człowiek,	
	28	który dopiero co rozkoszował się dobroczynnym spoczynkiem,	
	29	stwierdza nagle, z rozpaczą, że ogarnia go niepokój i zamęt,	
	30	a życie w społeczeństwie jednak mu się podoba.	
	31	Zaczyna zarzucać samotności, że przysłania mu zmysły.	
	32	Podmiot, wyrażając swoje niezdecydowanie, porównuje się do	
	33	ptaka-ryby. To określenie wyraża dwie sprzeczności. Ptak żyje	

	34	w powietrzu, a w wodzie tonie. Ryba żyje w wodzie, a bez wody	
	35	umiera. Można zatem wywnioskować, że podmiot chce	
	36	przebywać i w tłumie, i w samotności jednocześnie. Jego	
	37	pragnienia są niemożliwe do spełnienia. Nie potrafi dokonać	
	38	wyboru, nigdzie nie czuje się w pełni szczęśliwy. Czuje się	
	39	wyobcowany. Nikt nie jest w stanie zrozumieć jego problemów.	
	40	Cierpi przez swoje wewnętrzne rozdarcie , nie może znaleźć	
sp.	41	swojej ścieżki życiowej . <u>☹</u> Autor podkreśla, że samotność jest	
	42	żywołem. <u>Pozorna niespójność pragnień podmiotu lirycznego</u>	
	43	<u>podkreślają</u> , że jest on kimś <u>✓</u> kto szuka <u>swojego</u> miejsca	√int. jęz. jęz.
	44	w świecie, nie jest bierny, <u>pragnie doświadczać</u> i podążać	jęz.
sp.	45	najlepszą ścieżką.	
	46	W trzeciej części „Dziadów” Adama Mickiewicza został	
	47	przedstawiony monolog Konrada. Bohater w wyniku	
	48	wewnętrznego cierpienia spowodowanego w dużej mierze	
	49	samotnością porzuca swoje dotychczasowe życie	
sp.	50	nieszczęśliwego kochanka. <u>☹</u> Autor przedstawia kontekst	
sp.	51	historyczny i polityczny dotyczący życia pod zaborami. <u>☹</u>	
	52	Konrad jest gotowy do poświęceń wobec ojczyzny. W „Wielkiej	
	53	Improwizacji” został ukazany jako bohater przepęłniony dumą	
	54	i pychą. Cierpi razem z ojczyzną. Jest przekonany o tym, że	
	55	ocali cały naród. Chciałby <u>zatrzymać upokorzenia</u> Polaków.	jęz.
	56	Musi znieść ogrom cierpienia <u>✓</u> by w końcu odnaleźć swoją	√int.
	57	drogę. Jest na tyle pewny wyznawanych wartości, że stawia	
	58	Bogu żądania. Pragnie władzy nad emocjami, umysłami, chce	
	59	wpływać na serca innych, chce inspirować. Jego pycha	
	60	provokuje go do szantażu wobec Boga, wystosowuje groźby,	
	61	aż w końcu wypowiada niedokończone bluźnierstwo: „Krzyknę,	
str.	62	żeś Ty nie ojcem świata, ale...” . <u>Trzymanie się przyjętych</u>	
	63	<u>wartości doprowadza Konrada do obłędu. Jego</u>	
rzecz.	64	<u>samouwielbienie prowadzi do tyranii</u> . Z jednej strony wywyższa	
	65	swoją talent, pragnie szczęścia innych, a z drugiej strony gardzi	
	66	innymi. Może gdyby nie ta przesadna pewność siebie <u>✓</u> to Bóg	√int.
	67	obdarzyłby go mocą sprawczą , może pozwoliłby mu prowadzić	
	68	naród. On niestety w obliczu cierpienia zmienia swoje <u>intencje</u>	jęz.

sp.	69 wobec Boga i pragnie zemsty, przez co doświadcza jeszcze 70 więcej bólu.	
	71 W utworze zatytułowanym „Kordian” autorstwa Juliusza 72 Słowackiego tytułowy bohater przez bardzo długi czas zмага 73 się z pustką w życiu. Szuka celu <u>swojego istnienia</u> , długo	
str.	74 podróżuje po Europie.]W <u>swojej</u> podróży konfrontuje marzenia 75 z rzeczywistością . W Anglii doznaje pierwszej porażki. We	jęz.
	76 Włoszech Kordian poznaje Wiolettę. Kiedy odkrywa jej egoizm, 77 dochodzi do wniosku, że w życiu nie ma miejsca na miłość. 78 Bohater następnie pielgrzymuje do Watykanu. Tam spotyka 79 papieża, u którego chce uzyskać błogosławieństwo dla Polski. 80 Papież go ignoruje, doradza mu posłuszeństwo wobec zaborcy. 81 Kordian zaczyna zdawać sobie sprawę, że los Polski dla świata 82 jest obojętny. Polacy są skazani sami na siebie, są samotni	
sp. str.	83 w swojej walce. ☹]Jego podróże dały mu możliwość 84 przewartościowania ideałów. Wszystko, w co kiedyś wierzył, nie 85 miało odzwierciedlenia w rzeczywistości. Na szczycie góry Mont	
	86 Blanc przechodzi przemianę duchową i wygłasza hasło „Polska 87 Winkelriedem narodów”. Podobnie jak Konrad zyskuje on 88 wewnętrzną moc, pragnie stać się kimś, kto będzie oddziaływał 89 na innych. Jest gotowy do sprzeciwu. Postanawia zamordować 90 cara. Jest świadomy, że czyn, na który się porywa, niesie za 91 sobą tragiczne konsekwencje, a mimo to <u>zapisuje narodowi</u> 92 <u>krw swoją i życie</u> . Jego działania nie przynoszą zamierzonego 93 efektu, ale staje się on <u>przykładem pragnienia</u> jednostkowego	jęz. jęz.
rzecz.	94 bohaterstwa. <u>Jest gotowy oddać wszystko. Nie oczekuje biernie</u> 95 <u>na to, co wydarzy się w przyszłości. Pragnie się buntować</u> 96 <u>i walczyć. W samotności przewartościowuje swoje ideały</u> 97 <u>i odnajduje cel swojej wędrówki</u> .	
	98 Moim zdaniem sytuacja Konrada z trzeciej części 99 „Dziadów” i tytułowego Kordiana Słowackiego <u>diametralnie różni</u> 100 <u>od sytuacji podmiotu lirycznego z utworu „Do samotności”</u> . 101 Samotność, która dla podmiotu jest zarówno niezbędna, jak 102 i nieosiągalna pod takim względem, pod jakim jej pragnie, 103 zostaje narzucona Kordianowi i Konradowi. Obaj poszukują	jęz.

_____	104	sensu egzystencji, a podejmowane przez nich decyzje	_____
_____	105	prowadzą do osamotnienia.	_____

1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	1	0
----	--	---	---

Uzasadnienie oceny:

Wypracowanie spełnia formalne warunki polecenia:

- nie zawiera błędu kardynalnego
- znajduje się w nim odwołanie do dwóch lektur obowiązkowych (*Dziadów* cz. III Adama Mickiewicza i *Kordian* Juliusza Słowackiego)
- w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu
- jest wypowiedzią argumentacyjną.

2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 – 11 – 12 – 13 – 14 – 15 – 16	liczba błędów rzeczowych	Ogółem KLiK
			2	8

Uzasadnienie oceny:

Zdający funkcjonalnie wykorzystał w wypracowaniu sonet *Do samotności* Adama Mickiewicza. Z kolei częściowo funkcjonalnie przeanalizował przyczyny i skutki samotności Konrada, bohatera *Dziadów* cz. III. Zdający opisał stan emocjonalny tej postaci w czasie wygłaszania Wielkiej Improwizacji, ale nie przedstawił sfunkcjonalizowanej argumentacji. Właściwie streścił tę scenę dramatu. Ponadto uczeń częściowo funkcjonalnie wykorzystał konteksty interpretacyjne: społeczny (przy sonecie) i literacki – analiza postawy Kordiana nie pogłębiła analizy postawy Konrada w odniesieniu do rozważanego w wypracowaniu problemu; zdający streszcza również dramat Juliusza Słowackiego.

Argumentacja jest powierzchowna. Dwa błędy rzeczowe skutkują przyznaniem 8 pkt w tym kryterium.

3. Kompozycja wypowiedzi

3a	Struktura wypowiedzi	3	2	1	0	
		A	B	D	C	E

Uzasadnienie oceny:

Elementy treściowe wypowiedzi są zorganizowane w pracy częściowo problemowo, częściowo wyłącznie pod względem formalnym. Zakończenie nieproporcjonalnie krótkie w stosunku do wstępu i rozwinięcia. Usterki w zakresie struktury akapitów.

3b	Spójność wypowiedzi	3	2	1	0
----	---------------------	---	---	---	---

11
liczba błędów w spójności

Uzasadnienie oceny:

Wywód zawiera liczne zaburzenia w spójności wynikające z braku powiązania treści w poszczególnych akapitach oraz między akapitami.

3c	Styl wypowiedzi	1	0
----	-----------------	---	---

Uzasadnienie oceny:

Styl adekwatny do sytuacji komunikacyjnej, stosowny.

4. Język wypowiedzi

4a	Zakres i poprawność środków językowych	7	6	5	4	3	2	1	0														
		1 A	1 B	2 A	1 C	2 B	3 A	1 D	2 C	3 B	1 E	2 D	3 C	1 F	2 E	3 D	1 G	2 F	3 E	1 H	2 G	2 H	3 F

10
liczba błędów językowych

Uzasadnienie oceny:

Szeroki zakres środków językowych. Składnia jest zróżnicowana (cztery różne konstrukcje składniowe, w tym właściwe wprowadzenie cytatu, zaznaczono żółtym kolorem), a leksyka bogata (niektóre przykłady zaznaczono zielonym kolorem). Uczeń popełnił 10 błędów językowych, co poskutkowało przyznaniem 3 pkt w tym kryterium.

Błędy językowe w wypracowaniu to przede wszystkim bł. stylistyczne (np. powtórzenia wyrazów w linijkach 41–43). Są też bł. składniowe: zdanie podkreślone w linijkach 8–10 nie ma podmiotu, przez co nie wiadomo, kto *poszukuje własnej życiowej ścieżki* i kto *odczuwa różnice*; poza tym orzeczenie zostało wyrażone kolokwialnym czasownikiem *da się* (bł. stylistyczny).

4b	Poprawność ortograficzna	2	1	0
----	--------------------------	---	---	---

0
liczba błędów ortograficznych

4c	Poprawność interpunkcyjna	2	1	0
----	---------------------------	---	---	---

4
liczba błędów interpunkcyjnych

Łączna liczba punktów: 18 pkt